

De arbeidsmarkt voor leraren voortgezet onderwijs 2023-2028

Onderwijsregio's in Oost-Nederland

Datum Augustus 2024
Auteurs dr. Lieke Heil
dr. Hendri Adriaens
Berkay Serceoglu MSc

Uitgave

Centerdata
info@centerdata.nl
www.centerdata.nl

Contact

Hendri Adriaens
hendri.adriaens@centerdata.nl

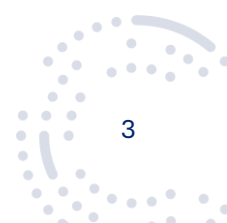
© Centerdata, Tilburg, 2024

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1 Inleiding	6
2 De verdeling van werkende leraren naar leeftijd	7
3 Prognoses op hoofdlijnen	8
3.1 Werkgelegenheid	8
3.2 Vervangingsvraag	10
3.3 Instroom	12
3.4 Onvervulde werkgelegenheid	14
4 Meer informatie over de arbeidsmarkt in uw regio	17
4.1 Bronnen van instroom	17
4.2 De betrekkingssomvang	18
4.3 Het aandeel vrouwen	19
A Indeling onderwijsregio's per landsdeel	20
B Achtergrond ramingsmodel Mirror	22
C Toelichting kernvariabelen	23

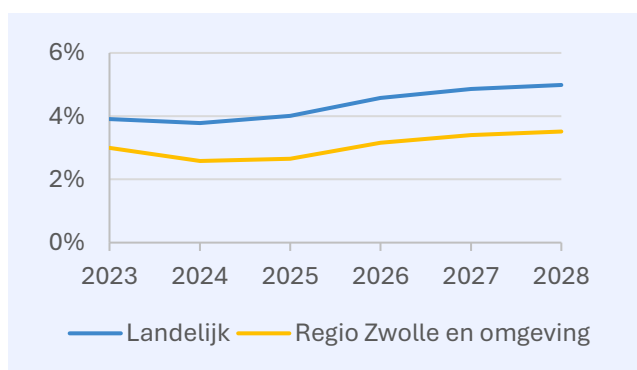

Voorwoord

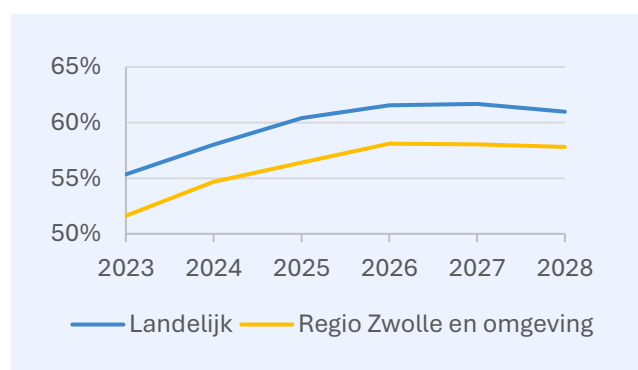
Beste Onderwijsregio Zwolle e.o.,

Deze landsdeelrapportage biedt een actuele en gedetailleerde analyse van de ontwikkelingen binnen het voortgezet onderwijs in Oost-Nederland, en plaatst deze in een breder landelijk perspectief. Met dit rapport willen wij u een helder beeld geven van de belangrijkste trends.

Regio Zwolle en omgeving heeft een tekort dat lager ligt dan het landelijk gemiddelde. Dit tekort zal de komende jaren stijgen. Ook ligt de instroom vanuit de lerarenopleidingen, als aandeel in de totale instroom, relatief laag.

Figuur 1: Relatieve onvervulde werkgelegenheid leraren

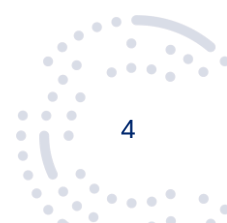
Figuur 2: Aandeel instroom van de lerarenopleidingen in de totale instroom, gewogen met fte

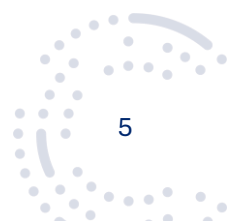
Deze data moedigt aan tot het stellen van vragen. Wat is er bijvoorbeeld de oorzaak van dat het aandeel van de instroom vanuit lerarenopleidingen lager ligt dan gemiddeld in Nederland? Worden er in de regio Zwolle e.o. relatief minder studenten opgeleid, of kiezen ze er vaker voor om in andere onderwijsregio's te gaan werken? Of zijn andere vormen van instroom, zoals zij-instroom, hoog, waardoor het aandeel vanuit lerarenopleidingen kleiner lijkt?

Het zou interessant zijn om deze landsdeeljijfers zelf aan te vullen met aanvullende data, bijvoorbeeld per bestuur, gemeente of provincie. Dat zou zorgen voor duidelijkere stuurinformatie voor de onderwijsregio. Meer informatie hierover kun je vinden in de [Handreiking Basisanalyse Onderwijsarbeidsmarkt](#). Hier vind je bijvoorbeeld informatie over het doorrekenen van een gedetailleerdere leerlingprognose en een link naar een aantal interessante datasets. De Realisatie-Eenheid denkt graag mee in hoe we de arbeidsmarktanalyse naar het volgende niveau kunnen tillen.

Hartelijke groet,
Namens de Realisatie-Eenheid,

Regio-adviseur Oost-Nederland

1 Inleiding

Jaarlijks verschijnen rapporten waarin voorspellingen voor de toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel op landelijk niveau beschreven worden.¹ Het huidige rapport maakt deel uit van een reeks regionale rapportages, waarin de bevindingen uit de landelijke rapporten voor specifieke onderwijsregio's samengevat worden.

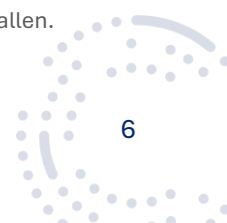
Het rapport dat nu voor u ligt geeft een indruk van de arbeidsmarkt voor leraren in het voortgezet onderwijs (vo) in de onderwijsregio's in Oost-Nederland: Twente, Achterhoek, Oost-Salland, Achterhoek Veluwezoom en Regio Zwolle en omgeving.² Hoe ontwikkelt de totale vraag naar leraren zich in deze regio? Hoe staat het met de in- en uitstroom van leraren? En welke effecten heeft dat op het lerarentekort? Dit zijn de vragen die in dit rapport centraal staan.

De voorspellingen voor de toekomstige arbeidsmarkt zijn gebaseerd op een ramingsmodel, genaamd Mirror. Dit is een model voor de onderwijsarbeidsmarkt dat in opdracht van het ministerie van OCW ontwikkeld werd door Centerdata. Mirror wordt in bijlage B kort toegelicht.

De opbouw van dit rapport is als volgt. In hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** tonen we de verdeling van de werkende leerkrachten naar leeftijd. Dit geeft een eerste indruk van het te verwachten effect van veroudering van het lerarenbestand. In hoofdstuk 3 tonen we de globale verwachtingen voor komende jaren bij gelijkblijvend beleid. In hoofdstuk 4 geven we nog inzicht in extra gegevens over de regio en leggen we uit waar u eenvoudig meer van deze gegevens kunt vinden.

¹ Voor de meest recente versie waarop dit rapport gebaseerd is, zie 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel: po, vo en mbo (2023-2033)'. Deze publicatie is te bekijken via www.rijksoverheid.nl of www.mirrorpedia.nl/publicaties.

² Zie bijlage A voor een overzicht van de onderwijsregio's per landsdeel en de gemeenten die daaronder vallen.

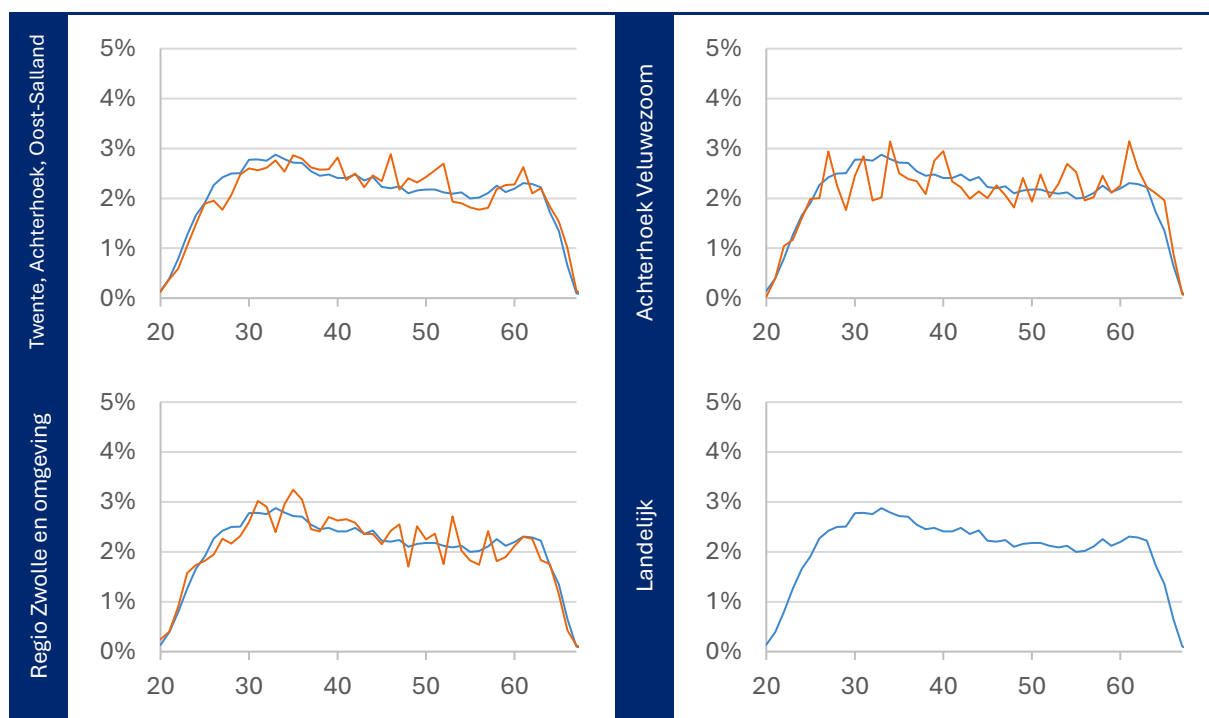

2 De verdeling van werkende leraren naar leeftijd

Wanneer veel leraren op korte termijn de pensioenleeftijd bereiken, kan dat het lerarentekort vergroten. Concreet vergroot dit de vervangingsvraag zoals beschreven in paragraaf 3.2. Het is daarom van belang in kaart te brengen hoe het staat met de leeftijdsopbouw van de lerarenpopulatie in de regio. De leeftijdsopbouw per 1 oktober 2022 is te zien in Figuur 3. Daarbij is het aantal fte per leeftijdsgroep uitgedrukt als een percentage van het totaal aantal werkende fte's per onderwijsregio. Tevens toont iedere figuur ter vergelijking de landelijke leeftijdsopbouw.

In onderwijsregio Achterhoek Veluwezoom ligt de gemiddelde leeftijd van leraren iets onder het landelijk gemiddelde. De overige onderwijsregio's in Oost-Nederland hebben een leeftijdsverdeling die veel lijkt op het landelijk gemiddelde. In tegenstelling tot een aantal jaren geleden is een groot deel van de leraren relatief jong, maar er is ook nog een aanzienlijke groep die op relatief korte termijn met pensioen zal gaan.

Figuur 3: Leeftijdsopbouw van leraren op 1 oktober 2022 in de regio (in oranje) en op landelijk niveau (in blauw)

3 Prognoses op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk beschrijven we (verwachtingen voor) enkele kernvariabelen voor de toekomstige lerarenarbeidsmarkt: de werkgelegenheid, de vervangingsvraag, de instroom en de onvervulde werkgelegenheid. Voordat we dat doen, is het van belang helder te hebben wat we precies bedoelen met deze termen:

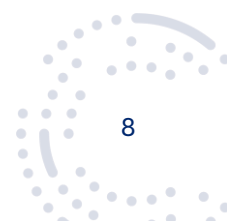
- De **werkgelegenheid** is de totale vraag naar leraren. Als er geen onvervulde werkgelegenheid is, is het aantal fte leraren dat werkt gelijk aan de werkgelegenheid. De werkgelegenheid wordt vooral bepaald door het aantal leerlingen.
- De **vervangingsvraag** is de vraag naar leraren die ontstaat omdat personen uit de sector stromen (vanwege pensioen of om andere redenen), minder gaan werken (inclusief verandering in gebruik van de seniorenregeling), in een andere regio gaan werken, of een andere functie binnen de sector gaan bekleden. In het algemeen is de uitstroom uit de sector veruit de grootste component van de vervangingsvraag.
- De **instroom** is het aantal fte dat jaarlijks van buiten de sector vo in het onderwijs gaat werken. Daarbij gaat het vooral om mensen die net de lerarenopleiding hebben afgerond of mensen met een onderwijsbevoegdheid die opnieuw in het onderwijs gaan werken.
- De **onvervulde werkgelegenheid** is het lerarentekort dat ontstaat wanneer de instroom te klein is en/of de werkgelegenheid of de vervangingsvraag te groot.³

3.1 Werkgelegenheid

Voor de ontwikkeling van het lerarentekort is het allereerst relevant hoeveel leraren (in fte's) er in totaal nodig zullen zijn. Prognoses van deze werkgelegenheid worden gebaseerd op verwachtingen over het aantal leerlingen van DUO.⁴ We nemen daarbij de verhouding tussen het aantal fte leraren en het aantal leerlingen (zoals die was op 1 oktober 2022) als uitgangspunt, inclusief een beperkte vaste voet.

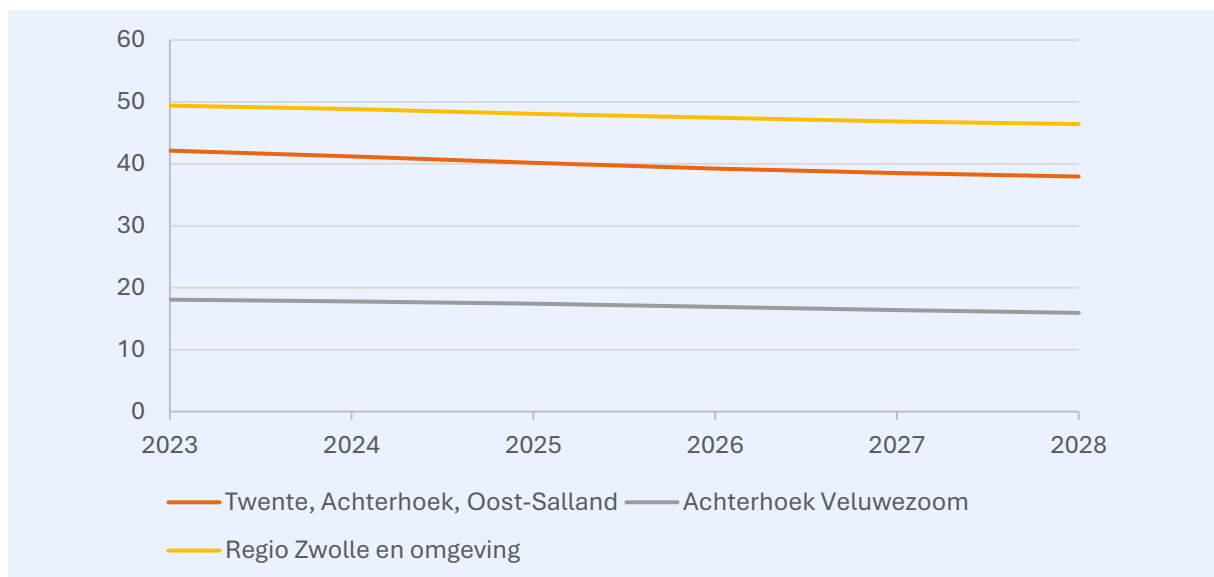
³ Merk op dat er een belangrijke relatie geldt tussen deze variabelen, namelijk: verandering onvervulde werkgelegenheid = verandering werkgelegenheid + vervangingsvraag – instroom. Een meer gedetailleerde uitleg van de relaties tussen de variabelen is te vinden in bijlage C.

⁴ Zie data.duo.nl.

Figuur 4: Leerlingenprognoses DUO (x 1.000)

Figuur 4 toont de leerlingenprognoses voor de komende jaren. Hoewel voor de onderwijsregio's als geheel een lichte afname verwacht wordt, kan het zo zijn dat het aantal leerlingen voor afzonderlijke scholen wel toeneemt of sterker afneemt. Tabel 1 toont de op basis van de leerlingenprognoses voorspelde werkgelegenheid. In Tabel 2 is deze werkgelegenheid voor Oost-Nederland als geheel uitgesplitst naar vak.⁵

Tabel 1: Werkgelegenheid leraren in fte⁶

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Landelijk	60.892	60.619	60.108	59.563	58.871	58.441
Twente, Achterhoek, Oost-Salland	2.858	2.796	2.729	2.665	2.616	2.578
Achterhoek Veluwezoom	1.224	1.204	1.177	1.143	1.108	1.079
Regio Zwolle en omgeving	3.263	3.230	3.178	3.139	3.098	3.069

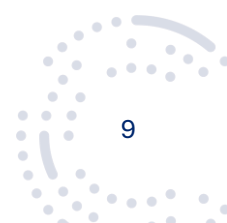
Tabel 2: Werkgelegenheid leraren per vak in fte (voor Oost-Nederland)⁷

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	733	723	709	695	681	670
Duits	299	294	288	282	277	273
Engels	590	581	569	558	548	540
Frans	209	206	201	197	194	191
Biologie	347	342	335	328	322	317
Informatica	30	29	29	28	28	27
Natuurkunde	210	206	202	198	194	192
Scheikunde	184	181	177	174	171	168
Wiskunde	675	664	651	638	627	618
Aardrijkskunde	256	252	247	242	238	235
Economie	347	341	334	328	322	318

⁵ De gegevens over gegeven vakken die hiervoor nodig zijn zijn afkomstig uit IPTO, zie Vloet, den Uijl & Guimarães. (2023) IPTO: bevoegdheden en vakken in het vo - peildatum 1 oktober 2022.

⁶ Dit is exclusief het aantal fte's in de seniorenregeling.

⁷ Dit is exclusief het aantal fte's in de seniorenregeling.

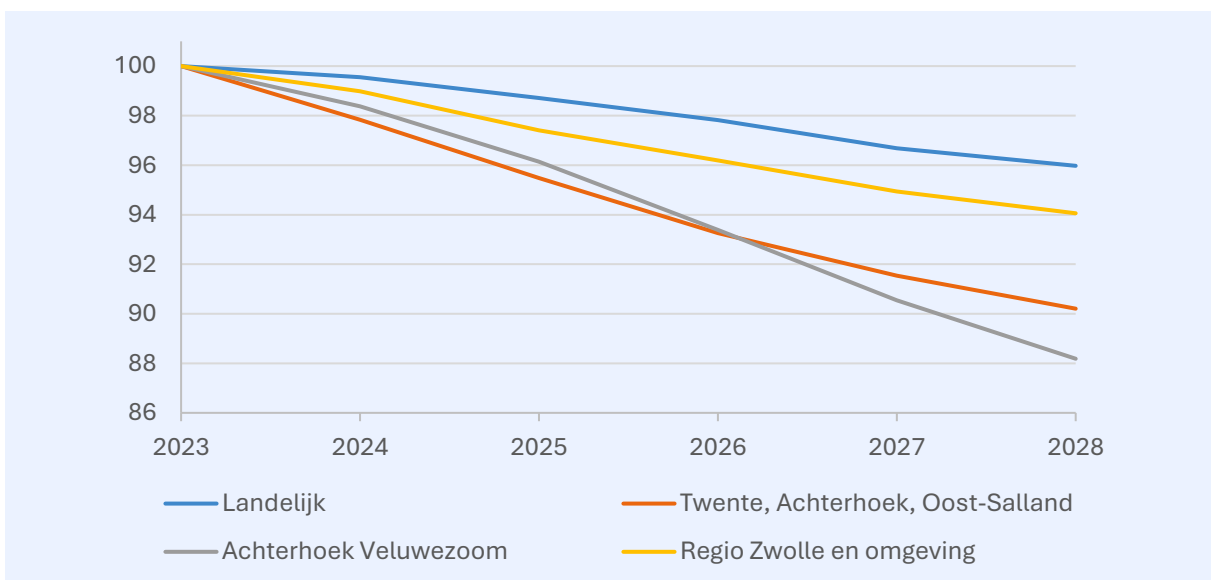

Geschiedenis	289	285	279	274	269	265
Levensbeschouwing	143	141	138	136	134	132
Maatschappijleer	142	140	137	134	132	130
Techniek	119	116	114	112	110	108
CKV, Kunstvakken	480	472	461	452	445	439
Gezondheidszorg en Welzijn	116	113	111	109	107	105
Klassieke Talen	72	71	70	68	67	66
Lichamelijke Opvoeding	544	536	525	514	505	498
Overige Vakken	1.290	1.270	1.244	1.219	1.196	1.178
Praktijkonderwijs	271	268	265	261	258	256
Totaal	7.345	7.230	7.084	6.947	6.822	6.726

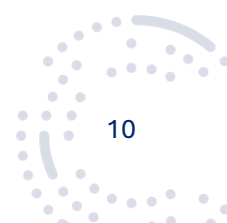
Figuur 5 laat zien dat de werkgelegenheid op landelijk niveau de komende jaren zal dalen. Voor de onderwijsregio's in Oost-Nederland zal de daling in werkgelegenheid naar verwachting sterker zijn, vooral in onderwijsregio's Twente, Achterhoek, Oost-Salland en Achterhoek Veluwezoom.

Figuur 5: Werkgelegenheid leraren genormeerd op 2023 (2023 = 100)

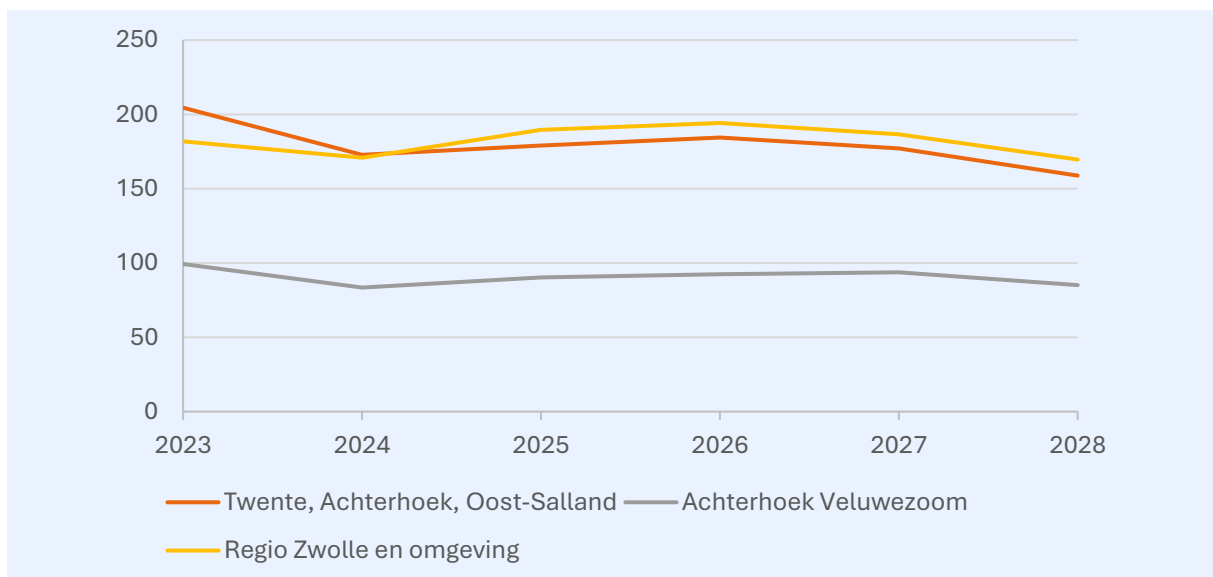
3.2 Vervangingsvraag

De vervangingsvraag is de optelsom van alle fte's die gedurende een jaar niet meer vervuld worden. Die vraag ontstaat door uitstroom, maar ook doordat leraren minder gaan werken of een andere functie (zoals directeur) gaan bekleden. In Figuur 6 is de vervangingsvraag per onderwijsregio weergegeven. Tabel 3 toont de onderliggende cijfers voor deze figuur.

Figuur 6: Vervangingsvraag leraren in fte (per jaar)

Tabel 3: Vervangingsvraag leraren in fte

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Landelijk	4.013	3.527	3.773	3.959	3.847	3.510
Twente, Achterhoek, Oost-Salland	204	173	179	184	177	159
Achterhoek Veluwezoom	99	83	90	92	94	85
Regio Zwolle en omgeving	182	171	190	194	187	170

Tabel 4 toont de vervangingsvraag uitgesplitst naar vak. Verschillen hierin tussen vakken ontstaan vooral omdat de leeftijdsverdeling van leraren voor ieder vak anders is, waardoor bijvoorbeeld de uitstroom bij een 'vergrijsd' vak hoger kan zijn dan bij andere vakken.

Tabel 4: Vervangingsvraag leraren per vak in fte (voor Oost-Nederland)

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	63	51	56	56	53	49
Duits	31	23	23	24	25	19
Engels	45	40	42	45	43	39
Frans	17	15	16	16	16	14
Biologie	22	20	23	23	23	20
Informatica	4	2	2	2	2	2
Natuurkunde	21	15	16	15	15	14
Scheikunde	15	12	12	12	12	10
Wiskunde	58	46	47	48	45	41
Aardrijkskunde	16	13	14	15	15	15
Economie	28	25	24	25	25	23
Geschiedenis	16	15	17	17	16	15
Levensbeschouwing	12	10	11	11	11	10
Maatschappijleer	11	10	12	11	10	10
Techniek	12	9	11	11	9	8
CKV, Kunstvakken	34	30	33	36	36	29
Gezondheidszorg en Welzijn	13	10	11	10	10	9

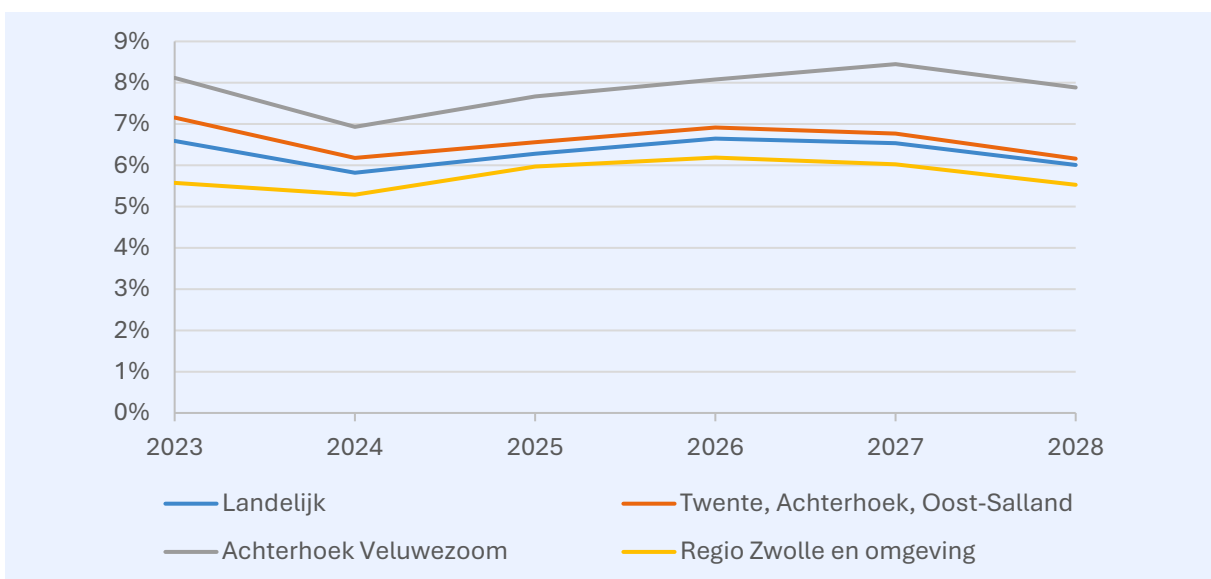
Klassieke Talen	6	5	5	5	5	5
Lichamelijke Opvoeding	30	23	26	28	27	26
Overige Vakken	12	28	37	40	41	35
Praktijkonderwijs	22	22	22	20	20	20
Totaal	486	427	459	471	457	413

Hoe meer leraren er in een regio werken, hoe groter de vervangingsvraag vaak automatisch zal zijn. Het is daarom ook belangrijk te kijken naar de relatie tussen de vervangingsvraag en de werkgelegenheid. Zijn er in een bepaalde regio relatief meer leraren die op termijn (deels) vervangen zullen moeten worden?

Dit zien we in Figuur 7. In onderwijsregio Achterhoek Veluwezoom is de vervangingsvraag relatief het hoogst en ook hoger dan het landelijk gemiddelde. Daar is dus relatief veel verloop. In de overige onderwijsregio's ligt de vervangingsvraag rond het landelijk gemiddelde.

Tegenover de vervangingsvraag (en mogelijke veranderingen in de werkgelegenheid) staat de instroom. Met de instroom kunnen de ontstane gaten (deels) opgevuld worden. De instroom wordt in de volgende sectie besproken.

Figuur 7: Vervangingsvraag leraren als percentage van de werkgelegenheid

3.3 Instroom

Om aan de vervangingsvraag te kunnen voldoen, is instroom van leraren nodig. In Mirror worden drie soorten instroom van leraren onderscheiden: instroom vanaf een lerarenopleiding vo of ulo, vanuit de zogenaamde stille reserve⁸ en van zij-instroom. Figuur 8 toont de te verwachten instroom per onderwijsregio. Dit laat zien hoeveel fte aan nieuw personeel we kunnen verwachten, aangenomen dat er geen relevante beleidswijzigingen plaatsvinden. In Tabel 5 zijn de cijfers onderliggend aan deze figuur opgenomen en Tabel 6 toont de uitsplitsing naar vakken.

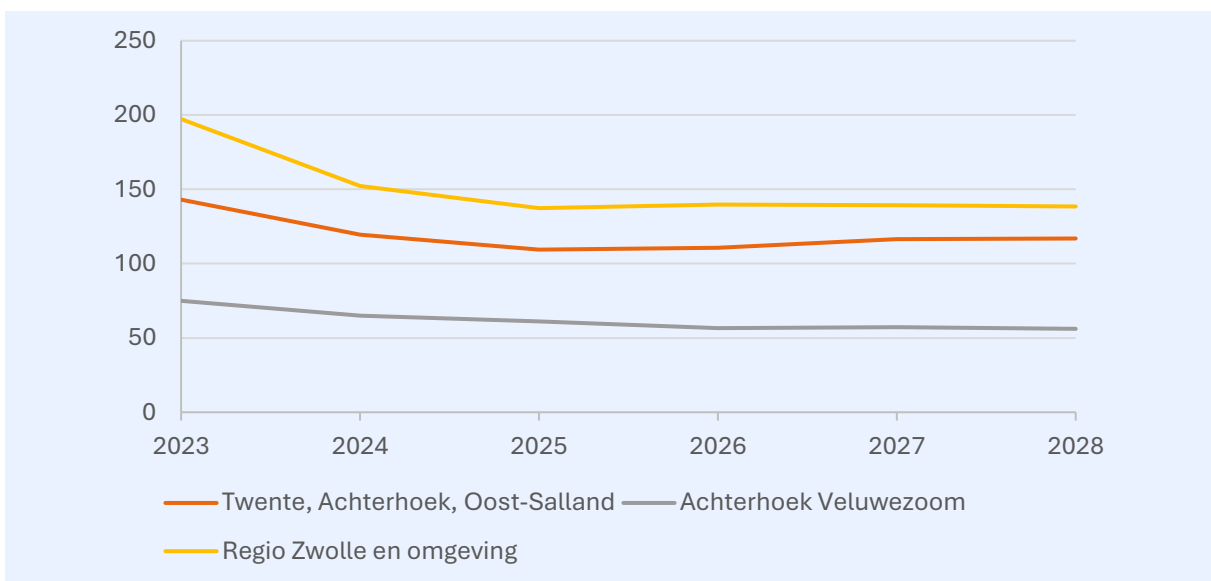
⁸ De stille reserve betreft personen met een onderwijsbevoegdheid die niet (meer) in het onderwijs werkzaam zijn.

De komende jaren neemt de instroom van leraren in alle onderwijsregio's in Oost-Nederland af. De daling is in absolute zin het grootste in Regio Zwolle en omgeving.

Figuur 8: Instroom leraren in fte

Tabel 5: Instroom leraren in fte

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Landelijk	3.817	3.341	3.148	3.095	3.018	3.030
Twente, Achterhoek, Oost-Salland	143	119	109	111	116	117
Achterhoek Veluwezoom	75	65	61	56	57	56
Regio Zwolle en omgeving	197	152	137	140	139	138

Tabel 6: Instroom leraren per vak in fte (voor Oost-Nederland)

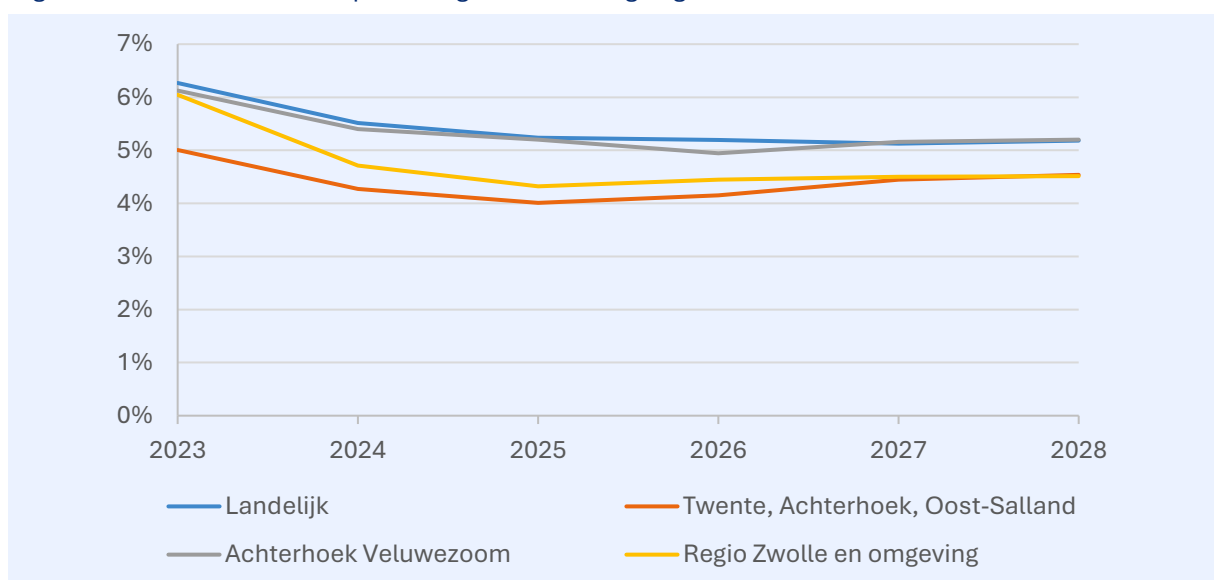
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	50	44	39	36	35	36
Duits	19	17	15	14	14	15
Engels	46	38	33	34	34	33
Frans	13	11	9	9	9	9
Biologie	22	18	17	16	17	17
Informatica	2	1	1	1	1	1
Natuurkunde	13	11	10	9	9	9
Scheikunde	8	8	7	7	7	6
Wiskunde	41	36	31	30	29	30
Aardrijkskunde	12	10	10	10	10	11
Economie	24	21	18	18	19	19
Geschiedenis	15	12	11	11	11	11
Levensbeschouwing	9	9	8	8	9	8
Maatschappijleer	15	11	10	9	8	9
Techniek	12	10	10	10	9	9
CKV, Kunstvakken	43	22	22	27	28	24
Gezondheidszorg en Welzijn	14	13	10	8	8	8
Klassieke Talen	4	4	3	3	3	3

Lichamelijke Opvoeding	31	15	15	17	18	19
Overige Vakken	5	6	10	15	18	17
Praktijkonderwijs	19	19	18	17	17	18
Totaal	415	337	308	307	313	312

Ook deze ontwikkeling moeten we echter zien in relatie tot de werkgelegenheid in een regio. In regio's met veel werkgelegenheid zal de instroom waarschijnlijk sowieso hoger zijn. Figuur 9 toont daarom de te verwachten instroom als percentage van de werkgelegenheid. We zien nu dat de instroom ook ten opzichte van de werkgelegenheid af zal nemen. Onderwijsregio Achterhoek Veluwezoom heeft naar verwachting gedurende de hele periode een instroom rond het landelijk gemiddelde. Regio Zwolle en omgeving heeft aanvankelijk ook een instroom rond het landelijk gemiddelde, maar hier zal de instroom in de loop van de ramingsperiode dalen tot onder het landelijk gemiddelde. In onderwijsregio Twente, Achterhoek, Oost-Salland heeft een instroom die lager ligt dan het landelijk gemiddelde en naar verwachting ook lager zal blijven.

Figuur 9: Instroom leraren als percentage van de werkgelegenheid

3.4 Onvervulde werkgelegenheid

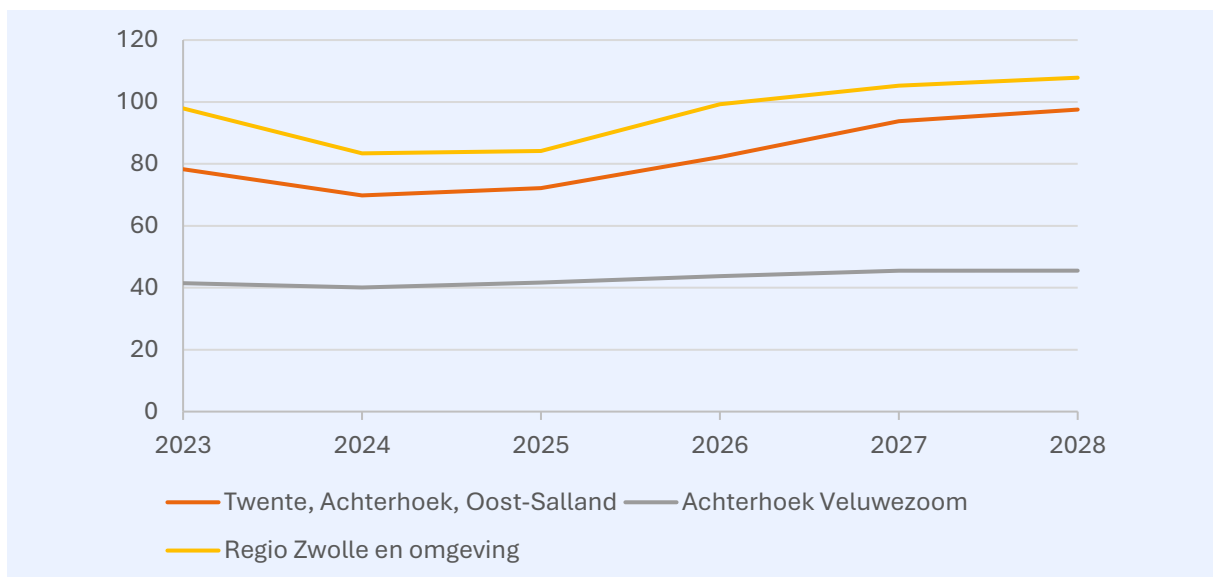
Wanneer er veel extra leraren nodig zijn (toename werkgelegenheid) en/of er veel leraren vervangen moeten worden (vervangingsvraag) terwijl de instroom achterblijft, zal er meer onvervulde werkgelegenheid zijn. De vervangingsvraag kan dus groot zijn, maar als daar een hoge verwachte instroom tegenover staat, dan kan het tekort toch meevallen. Of als er een lage vervangingsvraag is, maar er tegelijkertijd een stijging in de werkgelegenheid is (omdat er meer leerlingen komen), dan kunnen zich toch tekorten voordoen. De onvervulde werkgelegenheid vormt daarom een goede indicator voor de te verwachten ontwikkelingen op de arbeidsmarkt voor leraren. Het laat zien waar mogelijk een extra inspanning geleverd zal moeten worden om het lerarentekort op te vangen of op te lossen.

Figuur 10 geeft de onvervulde werkgelegenheid weer in aantallen fte. Tabel 7 toont de achterliggende cijfers. In alle onderwijsregio's zullen de tekorten op termijn stijgen. Deze stijging is het sterkst in de onderwijsregio Twente, Achterhoek, Oost-Salland.

Figuur 10: Onvervulde werkgelegenheid leraren in fte

Tabel 7: Onvervulde werkgelegenheid leraren in fte

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Landelijk	2.380	2.292	2.407	2.726	2.864	2.914
Twente, Achterhoek, Oost-Salland	78	70	72	82	94	98
Achterhoek Veluwezoom	41	40	42	44	45	46
Regio Zwolle en omgeving	98	83	84	99	105	108

In **Fout! Ongeldige bladwijzerverwijzing.** is de onvervulde werkgelegenheid uitgesplitst naar vakken. We zien dat tekorten zich met name concentreren rond de vakken Nederlands, Duits, Frans, Informatica, Natuurkunde, Scheikunde, Wiskunde en op langere termijn ook Klassieke Talen. Bij de vakken Wiskunde en Nederlands zullen zich naar verwachting in absolute zin de grootste tekorten voordoen.

Tabel 8: Onvervulde werkgelegenheid leraren per vak in fte (voor Oost-Nederland)

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	36	33	37	43	46	48
Duits	18	18	20	24	29	30
Engels	16	10	6	7	5	4
Frans	11	12	15	18	22	24
Biologie	10	6	5	6	6	4
Informatica	6	7	8	8	9	10
Natuurkunde	15	15	16	18	20	22
Scheikunde	14	15	16	18	20	21
Wiskunde	40	40	42	48	53	56
Aardrijkskunde	7	5	5	5	6	6
Economie	10	8	7	8	8	7
Geschiedenis	2	1	1	1	1	1
Levensbeschouwing	3	2	2	3	4	4
Maatschappijleer	8	5	4	3	2	1
CKV, Kunstvakken	1	1	1	1	1	1

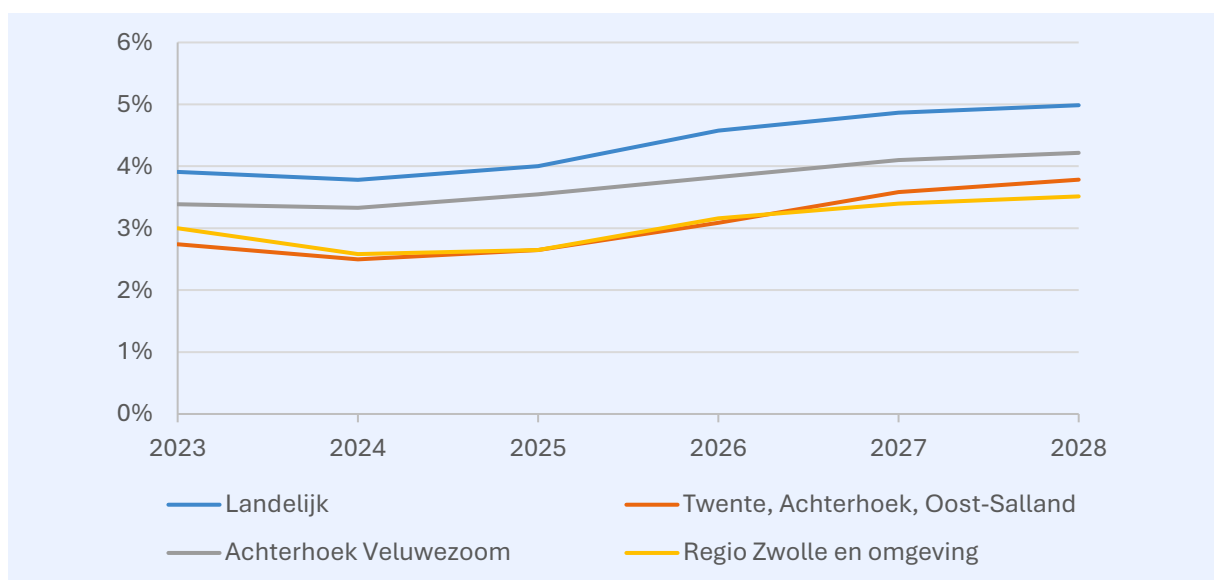

Gezondheidszorg en Welzijn	7	2	1	1	1	1
Klassieke Talen	3	4	5	6	6	8
Lichamelijke Opvoeding	1	0	1	1	1	1
Overige Vakken	0	0	0	1	1	1
Totaal ⁹	218	193	198	225	245	251

Om de tekorten in perspectief te plaatsen gaan we nog één stap verder. We kijken naar de relatieve onvervulde werkgelegenheid. Dit is de onvervulde werkgelegenheid in fte ten opzichte van de werkgelegenheid: welk aandeel van het totale aantal fte's kan niet worden ingevuld? Deze relatieve onvervulde werkgelegenheid geeft een indicatie van de omvang van de tekortenproblematiek in de regio.

Figuur 11 laat zien dat we in alle onderwijsregio's in Oost-Nederland en op landelijk niveau een stijgende relatieve onvervulde werkgelegenheid verwachten. De tekorten in de onderwijsregio's in Oost-Nederland zullen naar verwachting onder het landelijk gemiddelde blijven.

Figuur 11: Relatieve onvervulde werkgelegenheid leraren

⁹ Exclusief hier niet getoonde vakken. Dit betreft de vakken Techniek en Praktijkonderwijs, zie voor een toelichting het rapport 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel: po, vo en mbo (2023-2033)' op mirrorpedia.nl/publicaties.

4 Meer informatie over de arbeidsmarkt in uw regio

In de voorgaande hoofdstukken hebben we geprobeerd een globaal beeld te schetsen van de onderwijsarbeidsmarkt in uw regio en de ontwikkelingen die we daarin de komende jaren verwachten. Voor een completer beeld is het echter van belang om ook zicht te krijgen op aanvullende kenmerken, inclusief kenmerken die voor uw regio mogelijk van speciaal belang zijn. Gegevens over dergelijke kenmerken zijn per regio te vinden op het dashboard ‘Onderwijsarbeidsmarkt in cijfers’.¹⁰

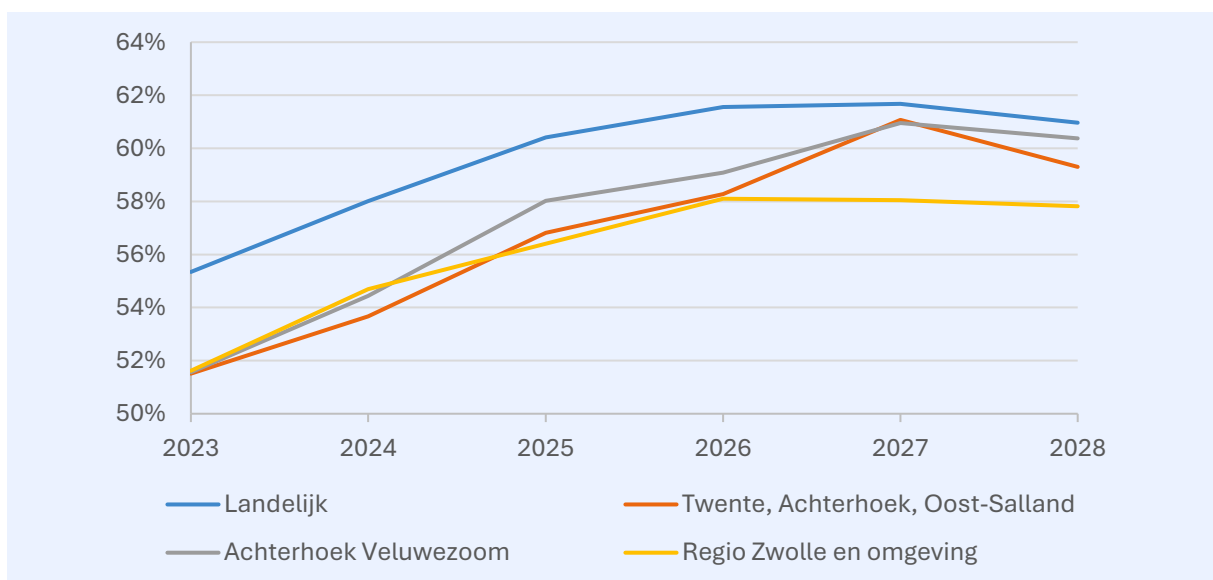
In deze sectie lichten we enkele inzichten uit die ook in te zien zijn via het dashboard. Zo gaan we in op verwachtingen voor de instroom, de betrekkingssomvang en het aantal fte’s dat ingevuld wordt door vrouwen.

4.1 Bronnen van instroom

In sectie 3.3 beschreven we de totale instroom. Nieuwe leraren kunnen echter vanuit verschillende bronnen instromen, waarbij de lerarenopleidingen en de stille reserve veruit de grootste bronnen zijn. Inzicht in de bronnen van instroom kan helpen een beeld te krijgen van hoe de instroom in de toekomst kan worden verhoogd.

In Figuur 12 is het verwachte aandeel van instroom van de lerarenopleidingen in de totale instroom per onderwijsregio te zien en in Figuur 13 het aandeel van instroom vanuit de stille reserve.¹¹

Figuur 12: Aandeel instroom van de lerarenopleidingen in de totale instroom, gewogen met fte

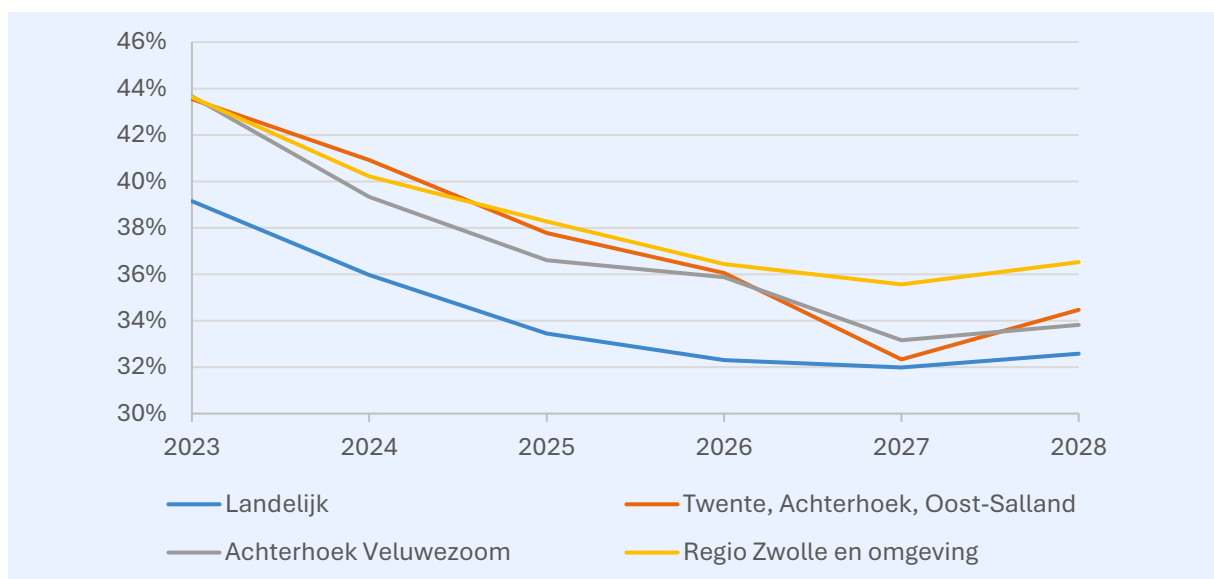

¹⁰ <https://onderwijsarbeidsmarkt.incijfers.nl/>

¹¹ De stille reserve wordt gevormd door personen met een onderwijsbevoegdheid die niet in het onderwijs werkzaam zijn.

Figuur 13: Aandeel instroom vanuit de stille reserve in de totale instroom, gewogen met fte

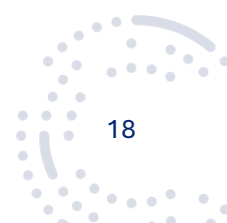

We zien in Figuur 12 en Figuur 13 onder andere dat de onderwijsregio's in Oost-Nederland relatief weinig afstudeerders van de lerarenopleidingen zullen kunnen betrekken, maar wel meer dan landelijk gemiddeld stille reserve zullen kunnen aantrekken.

4.2 De betrekkingssomvang

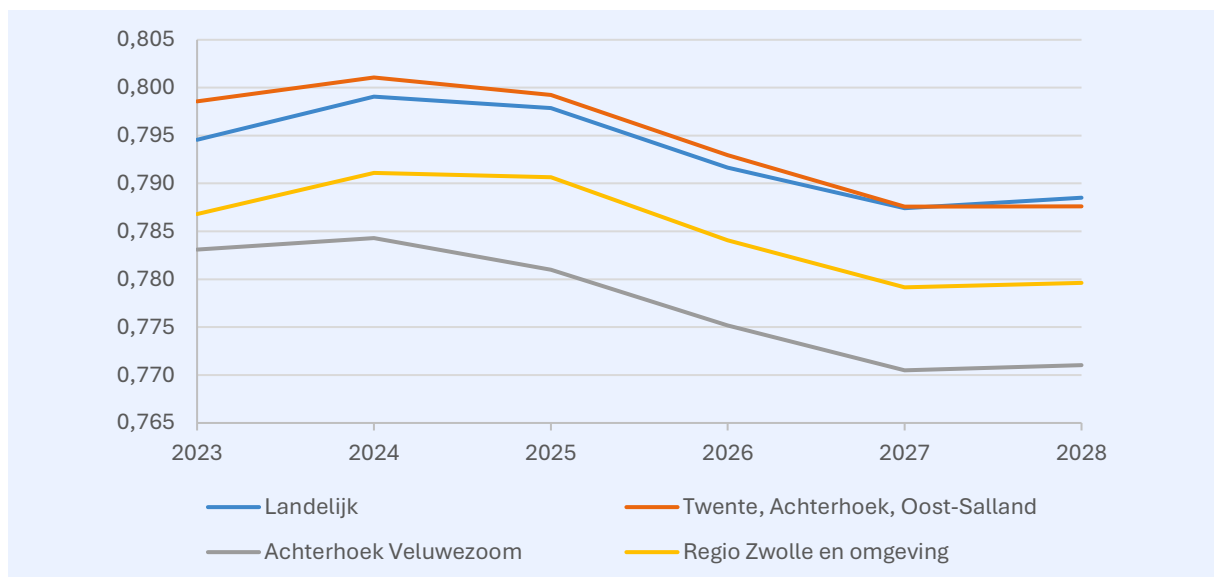
Bij het oplossen van tekorten kan het zinvol zijn de instroom van leraren te stimuleren, maar ook om bestaande leraren te stimuleren meer te gaan werken. Daarvoor is het van belang zicht te hebben op ontwikkelingen in deeltijdwerk in de regio. Figuur 14 laat de te verwachten gemiddelde betrekkingssomvang per onderwijsregio zien. We zien dat deze landelijk en in alle onderwijsregio's (zeer) licht zal afnemen. Leraren gaan gemiddeld dus iets minder werken. Dat gemiddelde kan verschuiven doordat leraren hun aanstelling al starten met een kleinere betrekkingssomvang en/of omdat er veranderingen zijn in hoeveel het zittend personeel meer of minder gaat werken.

In onderwijsregio's Regio Zwolle en omgeving en Achterhoek Veluwezoom ligt de betrekkingssomvang iets lager dan het landelijk gemiddelde, in onderwijsregio Twente, Achterhoek, Oost-Salland is de betrekkingssomvang nagenoeg hetzelfde als het landelijk gemiddelde.

Figuur 14: Gemiddelde betrekkingssomvang (fte)

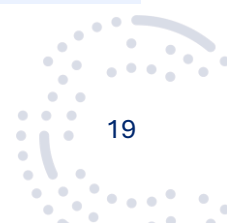
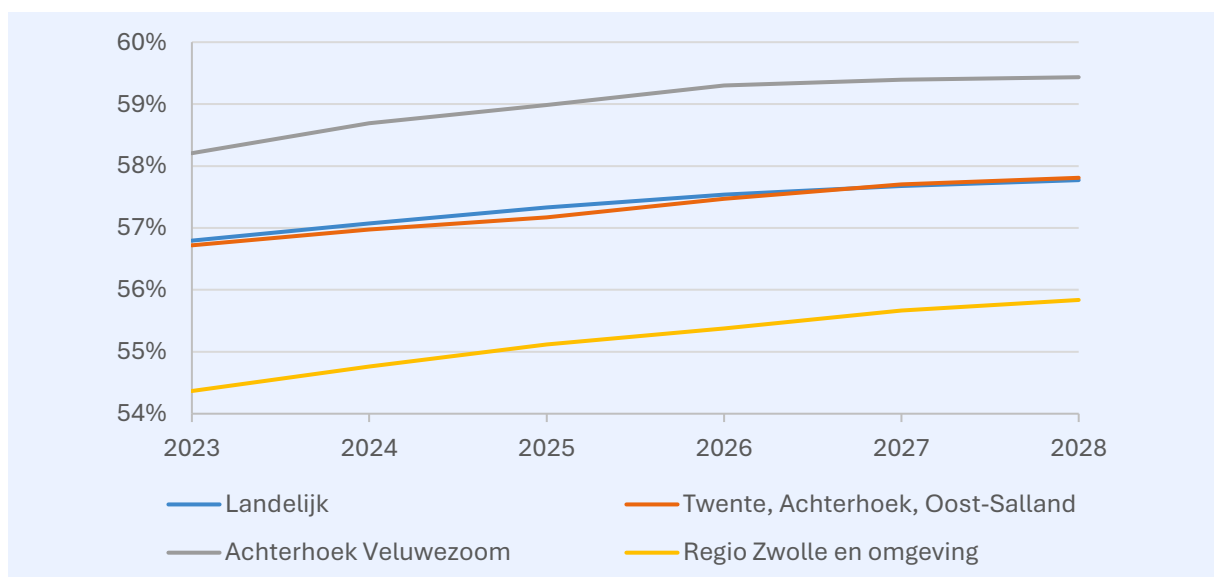

4.3 Het aandeel vrouwen

In het onderwijs werken relatief veel vrouwen en wordt gestreefd naar een gelijkere man-vrouw verhouding. Vrouwen werken ook relatief vaak in deeltijd. Vanuit dat oogpunt is het ook relevant zicht te krijgen op hoeveel vrouwen er in de regio werken.

Figuur 15 laat het aandeel vrouwen in de onderwijsregio's zien, gewogen met fte. Als we kijken naar de verschillen tussen onderwijsregio's, zien we dat onderwijsregio Achterhoek Veluwezoom het hoogste aandeel vrouwen heeft van de onderwijsregio's in Oost-Nederland. Dit aandeel ligt ook hoger dan het landelijk gemiddelde. Onderwijsregio Twente, Achterhoek, Oost-Salland heeft een aandeel vrouwen dicht bij het landelijk gemiddelde en Regio Zwolle en omgeving onder het landelijk gemiddelde. Naar verwachting zal het aandeel vrouwen in alle onderwijsregio's in Oost-Nederland en landelijk licht stijgen.

Figuur 15: Aandeel vrouwen, gewogen met fte

A Indeling onderwijsregio's per landsdeel

Tabel 10: Noordwest-Nederland VO

Onderwijsregio	Gemeente(n)
Almere	Almere
Amsterdam	Landsmeer, Amsterdam, Diemen en Ouder-Amstel
Kennemerland Groot-Amsterdam	Aalsmeer, Amstelveen, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemstede, De Ronde Venen, Uithoorn, Velsen en Zandvoort
Midden-Nederland	Alphen aan den Rijn, Waddinxveen, Amersfoort, Baarn, De Bilt, Bunnik, Bunschoten, Culemborg, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Houten, Huizen, IJsselstein, Laren, Leusden, Montfoort, Nieuwegein, Nijkerk, Putten, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, West Betuwe, Wijdmeren, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg en Zeist
Noord-Holland Noord	Landsmeer, Alkmaar, Bergen (NH.), Beverwijk, Castricum, Dijk en Waard, Drechterland, Edam-Volendam, Enkhuizen, Heemskerk, Heiloo, Den Helder, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Oostzaan, Opmeer, Purmerend, Schagen, Stede Broec, Texel, Uitgeest, Waterland, Wormerland en Zaanstad
Utrecht stad	Utrecht

Tabel 11: Noord-Nederland VO

Onderwijsregio	Gemeente(n)
Friesland, NOP en Urk	Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Noordoostpolder, Ooststellingwerf, Opsterland, Schiermonnikoog, Smallingerland, Súdwest-Fryslân, Terschelling, Tytsjerksteradiel, Urk, Vlieland en Waadhoeke
Groningen VO-VSO	Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Tynaarlo, Veendam, Westerkwartier en Westerwolde
Noorderwijzer	Aa en Hunze, Assen, Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hoogeveen, Meppel, Midden-Drenthe, Steenwijkerland, Westerveld en Weststellingwerf

Tabel 12: Oost-Nederland VO

Onderwijsregio	Gemeente(n)
Achterhoek Veluwezoom	Aalten, Bronckhorst, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Rheden, Rozendaal, Winterswijk en Zutphen
Regio Zwolle en omgeving	Apeldoorn, Dalfsen, Elburg, Epe, Ermelo, Hardenberg, Harderwijk, Hattum, Heerde, Kampen, Nunspeet, Oldebroek, Olst-Wijhe, Ommen, Staphorst, Wierden, Zwartewaterland en Zwolle
Twente, Achterhoek, Oost-Salland	Almelo, Berkelland, Borne, Deventer, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Oost Gelre, Raalte, Rijssen-Holten, Tubbergen en Twenterand

Tabel 13: Zuid-Nederland VO

Onderwijsregio	Gemeente(n)
Brabant-Oost	Asten, Bernheze, Best, Bladel, Boekel, Boxtel, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Gennep, Helmond, 's-Hertogenbosch, Laarbeek, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Oirschot, Oss, Sint-Michielsgestel, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Vught, Waalre en Zaltbommel

Tabel 14: Zuidwest-Nederland VO

Onderwijsregio	Gemeente(n)
Onderwijsregio Haaglanden	Midden-Delfland, Delft, 's-Gravenhage, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Westland en Zoetermeer
Groene Hart	Alphen aan den Rijn, Waddinxveen, Gouda, Krimpenerwaard en Nieuwkoop
Leiden, Duin en Bollenstreek	Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten, Wassenaar en Zoeterwoude
Rijnmond	Midden-Delfland, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Dordrecht, Goeree-Overflakkee, Hardinxveld-Giessendam, Hoeksche Waard, Krimpen aan den IJssel, Maassluis, Molenlanden, Nissewaard, Papendrecht, Ridderkerk, Schiedam, Sliedrecht, Vlaardingen, Voorne aan Zee en Zwijndrecht
Rotterdam vo/mbo	Rotterdam
Zeeuwse OnderwijsRegio	Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Sluis, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen

B Achtergrond ramingsmodel Mirror

Mirror is gebaseerd op gegevens afkomstig uit het personeelsbestand van nagenoeg alle onderwijspersoneel in Nederland. In het model worden voor elk individu voor ieder jaar in de periode 2023-2028 kansen voorspeld of men bijvoorbeeld uitstroomt uit het onderwijs, een grotere of kleinere aanstellingsomvang krijgt, op een andere school in het vo gaat werken, van functie verandert of gebruikmaakt van de seniorenregeling.

Deze kansen worden gebaseerd op historisch gedrag en hangen behalve van persoonskenmerken bijvoorbeeld ook af van school- en regionale kenmerken. Door deze veranderingen kunnen vacatures ontstaan. Vervolgens wordt ieder jaar voor afgestudeerden van de lerarenopleidingen en personen die voorheen in het onderwijs hebben gewerkt bekeken of men een baan in het onderwijs accepteert of niet. Tevens wordt zij-instroom gesimuleerd. Indien vacatures niet opgevuld kunnen worden, spreken we van onvervulde werkgelegenheid. In het model is uitgegaan van de wet- en regelgeving per 1 januari 2023 en de cao van juli 2023.

Een belangrijke kanttekening is dat de ramingen gebaseerd zijn op bestaand beleid en in het verleden waargenomen gedrag. Aanvullend beleid en gedragsveranderingen zullen er echter toe (moeten) bijdragen dat niet alle voorspelde tekorten zich ook daadwerkelijk voordoen. De voorspelde tekorten zijn dan ook vooral een indicatie van de mate waarin aanvullend beleid en gedragsveranderingen nodig zijn om tekorten te voorkomen c.q. te verkleinen.

Recente beschrijvingen van de uitkomsten van Mirror op landelijk niveau zijn gepubliceerd in het rapport 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo, 2023-2033'. Meer informatie over Mirror is te vinden op mirrorpedia.nl.

C Toelichting kernvariabelen

Figuur 16 illustreert de relatie tussen de werkgelegenheid, vervangingsvraag, instroom en onvervulde werkgelegenheid. De werkgelegenheid in jaar t (bijvoorbeeld 2025) is voor zover mogelijk ingevuld met leraren. Waar scholen onvoldoende leraren kunnen vinden, spreken we van onvervulde werkgelegenheid. De werkgelegenheid (paragraaf 3.1) voor jaar $t+1$, hier 2026, kan hoger of lager liggen dan in 2025. Dit hangt namelijk af van het aantal te verwachten leerlingen. Van de leraren die in 2025 op de scholen werken stroomt een deel uit. Daardoor ontstaat er een vervangingsvraag (paragraaf 3.2). Scholen proberen een eventuele toename in werkgelegenheid en de vervangingsvraag in te vullen door nieuwe leraren aan te nemen. Dit leidt tot instroom (paragraaf 3.3). Waar dat niet lukt, resteert wederom onvervulde werkgelegenheid (paragraaf 3.4).

Figuur 16: Toelichting kernvariabelen

